

SCENARIUSZ 7

TEMAT ZAJĘĆ: G JAK GUMA

Część pierwsza:

1. Przywitanie

Tradycyjnie postaraj się rozpocząć zajęcia od przywitania, które pojawiało się już na poprzednich spotkaniach. W związku z nim podziel uczniów na dwie grupy. Poproś, aby oba zespoły ustawiły się w kołach, jedno wewnątrz drugiego. Teraz przypomnij dzieciom, że na każdych zajęciach obowiązuje nietypowy szyfr witania się. Wskaż, że wspomniany szyfr standardowo składać się będzie z konkretnych cyfr symbolizujących poszczególne, coraz to trudniejsze sposoby przywitania. Na przykład: „jeden – przywitanie się tak, jak robią to Eskimosi”, „dwa – ułożenie powitalnego tańca”, „trzy – złapanie się lewą ręką za prawe ucho”, „cztery – przywitanie się tak jak z babcią” itd. Warianty kryjące się pod poszczególnymi liczbami możecie ustalić samodzielnie pamiętając jednak o tym, że z kolejnymi zajęciami powinny być coraz bardziej skomplikowane. Teraz, tak jak zawsze poproś uczestników zajęć, aby złapali się za ręce i w stworzonych kołach zaczęli się przemieszczać (jedna grupa w prawo, druga grupa w lewo). Na twój znak, czyli podanie dowolnej liczby z szyfru uczniowie zatrzymują się. Następnie witają się z osobą stojącą naprzeciwko według sposobu kryjącego się pod wypowiedzianą przez Ciebie liczbą.

Zobacz, co widzę

Po przywitaniu się płynnie przejdźcie do realizacji proponowanej zabawy, która opisana została w ramach szybkiej rozgrzewki. Poproś jedną osobę z grupy, aby wybrała sobie jakiś przedmiot, który widzi i na razie nie zdradzała, co nim jest. Zadaniem pozostałych uczestników zabawy jest zadawanie różnych pytań, które pomogłyby im w odgadnięciu

przedmiotu, który wskazana osoba ma na myśli. Należy wziąć pod uwagę fakt, że odpowiedzi mogą brzmieć tylko tak, lub nie. Ważne jest, zatem aby konstruować pytania w odpowiedni sposób. Po każdej twierdzącej odpowiedzi, dziecko, które zadawało pytanie może próbować zgadnąć przedmiot, o których chodzi. Pierwsza osoba, która rozwiąże zagadkę wymyśla kolejny przedmiot.

2. Przypomnienie informacji z poprzednich zajęć

Postaraj się w kilku słowach podsumować i przypomnieć informacje z poprzedniego spotkania. Możesz na przykład zapytać, czego dzieci dowiedziały się na ostatniej lekcji? Jakie elementy zajęć najbardziej utkwily im w pamięci? Czy w związku z poprzednim spotkaniem chciałyby jeszcze o coś zapytać lub coś sobie przypomnieć?

3. Hasło na cito

Na każdych zajęciach w ramach krótkiej rozgrzewki umysłowej dzieci będą próbowały odgadnąć definicję wybranego terminu funkcjonującego w języku polskim. Głównym celem wprowadzenia takiego typu zadania jest pobudzenie myślenia twórczego oraz rozwijanie umiejętności budowania skojarzeń. Musisz pamiętać, że w definiowaniu wybranego słowa nie chodzi o precyzyjne podanie objaśnienia, a raczej o intuicyjne nakreślenie przez uczniów obszaru tematycznego i zastosowania. Zachęcaj, więc do podawania wszystkich odpowiedzi, które mogłyby stać się chociażby małą wskazówką prowadzącą Was do rozwiązania zagadki. Metodą, która ułatwi Ci pracę z uczniami nad tym zadaniem z pewnością będzie burza mózgów. Po wyczerpaniu odpowiedzi podawanych przez dzieci podsumujcie zgromadzone informacje i stwórzcie wspólną definicję.

**Hasło do rozszyfrowania na dziś:
INTELIGENCJA**

4. Z kroniki Emilki Ranek

Do każdego scenariusza przypisana jest krótka i prosta fabuła, w której pojawia się Emilka Ranek. Dziewczynka uwielbia czytać kroniki wynalazków i co rusz wyciąga na światło dzienne zaskakujące fakty. Postaraj się w ciekawy sposób relacjonować uczestnikom zajęć jej niesamowite odkrycia. Pamiętaj, że proponowaną fabułę możesz dowolnie modyfikować do wieku i potrzeb dzieci.

***

Był kolejny zwyczajny poniedziałek. Jak na jesień przystało pogoda za oknem nie sprzyjała spacerom i aktywnościom fizycznym. Od kilku dni padał deszcz i było naprawdę chłodno. Emilka przez tak przygnębiającą aurę miała niezbyt ciekawy weekend. Liczyła jednak na to, że kolejny tydzień przyniesie nową energię i zapał do pracy. Około godziny czternastej pod szkołą czekał już na nią dziadek.

Dziewczynka ciepło przywitała się z dziadkiem Anatolem, złapała go za rękę i zaczęła opowiadać o minionym weekendzie. W międzyczasie, tak jak zawsze żwawo wędrowali w kierunku archiwum, aby nie przekroczyć pracowniczej dwudziestominutowej przerwy. Kiedy dotarli na miejsce Emilka złożyła parasol, zdjęła brązowy płaszcz i udała się do kącika kuchennego żeby zaparzyć dziadkowi rumianek. Dziś wyjątkowo także sobie uszykowała kubek, do którego wsypała dwie łyżeczki suszonego rumianku, czyli dokładnie o połowę mniej niż standardowa porcja dziadka. Emilka nieźle przemarzła i w dodatku przemoczyła sobie kapcie. Dopiero w połowie drogi zobaczyła, że z pośpiechu zapomniała zmienić buty. Niestety nie było czasu żeby wrócić do szkolnej szatni i naprawić błąd. Rumianek był, więc dziś obowiązkowym towarzyszem Emilki. Dziewczynka zaniósła do stolika dziadka kubek z gorącym rumiankiem i cichutko, tak, aby nie przeszkadzać odeszła w stronę korytarzy zbudowanych z archiwalnych półek. Podstawiła sobie drewniany stołek i z dosyć wysokiego regału sięgnęła karton z patentami na literę „g”. Ku jej zaskoczeniu pudełko było dosyć lekkie. Emilka zajrzała, więc do niego i

wyciągnęła jedyną teczkę, która się w nim znajdowała. Na szarej, kartonowej teście widniał napis guma. Dziewczynka wzięła do ręki szklanę z rumiankiem i wnikliwie zaczęła czytać...

Z dość ubogiej dokumentacji dowiedziała się, że kauczuk jest elastyczną i wodoodporną substancją, którą uzyskuje się z soku brazylijskiego drzewa kauczukowego. Dziewczynka zaczęła się cichutko śmiać, bowiem nigdy nie słyszała, co czymś takim jak drzewo kauczukowe, a co najwyżej kakaowe, ale jak widać miała teraz okazję do nadrobienia tych zaległości. Wiadome jest, że już od najdawniejszych czasów nietypowe właściwości opisywanej rośliny znane były Indianom zamieszkującym tamtejsze lasy.

Niektórzy uważają, że Europejczycy dowiedzieli się o tym znacznie później, bo dopiero za sprawą Krzysztofa Kolumba. Mimo tego, kauczuk wszedł do powszechnego użytku jeszcze później. Wpływ miał na to fakt, że dosyć szybko zaczęły uwydatniać się jego niepożądane właściwości. Okazało się, że kauczuk, wystawiony na działanie zimna stawał się kruchy, a gdy było zbyt gorąco praktycznie rozpływał się i zamieniał w klejącą oraz nieprzyjemnie pachnącą maź. W związku z tym wielu wynalazców podejmowało wówczas próby doskonalenia właściwości kauczuku i stworzenia formuły, która byłaby wolna od wszelkich mankamentów. Jednym z nich był Amerykanin Charles Goodyear – syn twórcy pierwszych wideł - naukowiec zajmującego się doskonaleniem sprzętu rolniczego.

Historia zaczęła się od kłopotów pewnego bostońskiego producenta wyrobów kauczukowych. Jego firma od jakiegoś czasu ponosiła duże straty materialne gdyż większość produktów ulegała rozpadowi już po kilku dniach od wyprodukowania. Naturalną kolejną rzeczą było więc, że wściekli klienci zwracali zakupione produkty do sklepu, domagając się tym samym zwrócenia wydanych pieniędzy. Zaintrygowany tym zjawiskiem, Goodyear, chcąc poprawić swoją wówczas kiepską sytuację materialną postanowił prowadzić w kuchni eksperymenty polegające na mieszaniu kauczuku z różnymi substancjami. Przełom nastąpił w 1834 roku, kiedy połączył kauczuk z kwasem azotowym. Otrzymał wtedy produkt, którego konsystencja była gładka i dużo mniej lepiąca niż na początku. Chwilę po

tym naukowiec otrzymał propozycję wykonania z powstałego materiału toreb dla listonoszy pracujących w Bostonie. Emilka przypuszczała, że wynalazca podjął wyzwanie i jak się chwilę później okazało, faktycznie tak było. Niestety wykonane przez niego produkty w związku z nadchodzącym latem oraz tym samym podnoszącą się temperaturą powietrza zaczęły się topić. Wynalazca na szczęście nie zrezygnował z doskonalenia swojego pomysłu.

Pięć lat później ostatecznie osiągnął sukces, dodając do kauczuku siarki oraz bieli cynkowej. Okazało się, że podgrzanie tej mieszaniny zmienia ją w trwałą gumę. Nowy materiał utrzymywał swoje właściwości niezależnie od temperatury, był gładki i nie lepił się jak surowy kauczuk. W 1844 roku Goodyear uzyskał patent na proces, który nazwał wulkanizacją kauczuku. Niespełna osiem lat później dzięki temu zbudował fabrykę wyrobów gumowych. W tym czasie jego metodą zaczęło interesować się wielu innych producentów. Niestety większość z nich zdecydowała się ukraść opisaną przez Goodyera technologię. W efekcie, większość życia po dokonaniu tego przełomowego wynalazku odkrywca spędzał w sądach procesując się z nieuczciwymi przedsiębiorcami¹.

Emilka schowała całą dokumentację do teczki i razem z katonem odłożyła ją na swoje miejsce. Udając się w kierunku biurka dziadka zaczęła rozmyślać, jak wyglądałoby teraz życie gdyby nie znano wyrobów z gumy...

5. Efektywne obowiązki

Poproś uczestników zajęć o uzupełnienie metryczki patentowej, która znajduje się na początku Kart Pracy. Następnie zleć wykonanie pierwszych czterech ćwiczeń umieszczonych tuż pod nią. Są to przykłady zadań umożliwiające rozwijanie refleksu, pamięci oraz spostrzegawczości. Ich celem jest także pobudzenie kreatywności oraz myślenia twórczego. Pamiętaj, że podczas wykonywania niektórych z tych ćwiczeń bardzo ważna jest koncentracja oraz skupienie. Zadbaj więc, aby w czasie ich realizacji w sali panowała cisza, a dzieci wzajemnie sobie nie

---

¹ *Księga wynalazków*; Sławomir Łotysz, (2018), wyd. Dragon, Warszawa; str. 56 – 57.

przeszkadzały. Czas przeznaczony na wykonanie ćwiczeń wynosi około dziesięciu minut.

6. Kostki w ruch

Regularne wykonywanie ćwiczeń związanych z kostkami do gry znacznie poprawia pamięć i spostrzegawczość uczniów. Ćwiczy refleks oraz umiejętność wzrokowego zapamiętywania informacji. Po krótkim czasie dostrzec można naprawdę zaskakujące efekty. Kluczem do sukcesu jest jednak regularność oraz stopniowe podnoszenie poprzeczki w indywidualnym dla każdego uczestnika tempie. Powinieneś wiedzieć, że ćwiczenie z kostkami polega na rzuceniu kilkoma sześciennymi kostkami do gry, migawkowym spojrzeniu się na nie a następnie zasłonięciu ich rękoma i próbie odtworzenia w pamięci sumy wyrzuconych oczek. Zaczynajcie ćwiczenie od liczby kostek, na których skończyliście trening poprzednim razem. Stopniowo zwiększajcie liczbę kostek pamiętając o tym, że każdy z uczestników zajęć powinien ćwiczyć we własnym tempie. Aby uzyskać jak najlepsze efekty postaraj się przeznaczyć na to ćwiczenie około 10-15 minut oraz spróbuj zachęcić uczestników zajęć do wykonywania zadania także w domu.

Część druga:

7. Rozgrzewka

Postaraj się, aby zarówno pierwsza, jak i druga część zajęć rozpoczynała się od pewnego rodzaju rozgrzewki umysłowo – ruchowej. Dzięki niej szybko dostrzeżesz wśród uczestników zajęć zapał i chęć do dalszej pracy, dodatkowy dopływ energii a także szczery uśmiech. Ponadto, niejako przy okazji będziesz miał wiele szans na wdrażanie ćwiczeń rozwijających refleks, twórcze myślenie oraz umiejętności interpersonalne. Powinieneś także wiedzieć, że jest to dobry moment na obserwację zachowania dzieci oraz pogłębianie relacji grupowej. Pamiętaj o przełamaniu bariery – śmieję się oraz baw razem ze wszystkimi uczestnikami zajęć. To jest wasz czas!

O czym mówię?

Poproś, aby uczestnicy zajęć usiedli w okręgu. Jako pierwszy trzymaj w ręku małą piłeczkę i wymyśl rzecz, którą pozostali uczniowie muszą odgadnąć dzięki wskazówkom np. owoc na literę A... i rzuć piłkę do pierwszej osoby. Jeśli ta nie zgadnie przekazuje piłkę dalej. Jeśli nikt z obecnych nie zgadnie powinieneś dodać kolejną literę AG... i tak dalej. Kiedy w końcu ktoś odgadnie hasło (np. AGREST) przekaz mu piłeczkę i poproś o wymyślenie nowego hasła. Przekaż uczniom, aby pamiętali, że w trakcie udzielania odpowiedzi nie należy zmieniać początkowego słowa klucza.

8. Łańcuchowa metoda zapamiętywania

Jeśli zakończyliście już rozgrzewkę możecie przejść do utrwalenia i pogłębienia wiadomości związanych z wybraną na dziś mnemotechniką. Przypomnij uczniom, że łańcuchowa metoda skojarzeń polega na szybkim oraz skutecznym zapamiętywaniu informacji poprzez zaangażowanie obydwu półkul mózgowych. Opiera się na efektywnej formule pamięci, która składa się z budowania wokół zapamiętywanego wyrazu zarówno akcji jak i obrazu. Można ją wykorzystywać do przyswojenia długiego ciągu słów lub opracowywania rozbudowanych, podręcznikowych tekstów. Jej podstawę stanowi przedstawienie wybranych treści w formie obrazów, w sposób jak najbardziej niezwykły. Obrazy powinny angażować wszystkie zmysły tak, jakby to działało się faktycznie. Powinny być także kolorowe, dynamiczne, śmieszne, przyjemne i absurdalne. W taki sposób zapamiętujemy treść interesującego nas materiału i potrafimy odtwarzać ją w pamięci po jednorazowym przeczytaniu. Skuteczną formą łańcuchowej metody skojarzeń jest tworzenie barwnych i zaskakujących opowiadań, które rzecz jasna, także należy sobie wizualizować. Aby jednak zacząć to robić najlepiej jest wypisać ciąg wyrazów do zapamiętania i na ich podstawie opierać skojarzenia, które wplecione zostaną w historyjkę. Przypomnij uczniom, że należy łączyć na raz nie więcej niż dwa kolejne obrazy, ponieważ głównym celem jest zapamiętanie jak największej liczby

wyrazów, a nie ich kolejności. Zgodnie z zasadami funkcjonowania sprawnej pamięci, aby tworzone według tej mnemotechniki opowiadania pozostały w pamięci na długo, wymagane jest przede wszystkim stosowanie aktywnych powtórek. Teraz wspólnie z uczniami wykonaj piąte i szóste ćwiczenie z Kart Pracy. Zapytaj, czy wszystko jest czytelne i zrozumiałe. Na bieżąco staraj się także obserwować postępy dzieci oraz dostrzegać poziom, na którym zaczynają się trudności. Jeśli widzisz, że ktoś nie ma problemu z zapamiętaniem przygotowanej liczby słów – podnieś poprzeczkę nieco do góry. Uważaj jednak, aby nie przesadzić i nie zniechęcić dziecka.

9. Joga oka i umysłu

Za chwilę uczestnicy zajęć będą wykonywać ćwiczenia dotyczące podnoszenia sprawności czytania oraz poszerzania pola widzenia. Zanim jednak zaczniecie pracę nad tymi zadaniami w pierwszej kolejności wspólnie z uczniami wykonaj krótką rozgrzewkę, która poprawi ich efektywność. Zachęć do wzięcia udziału w różnorodnych ćwiczeniach oka oraz tych, które wzmagają uwagę i koncentrację. Postaraj się także, aby uczniowie przez chwilę mieli okazję się odprężyć. Mile widziane będą, więc ćwiczenia relaksacyjne i wyciszające. Przykłady zadań, które możesz wykorzystać zostały opisane poniżej. Powodzenia.

Utrzymać równowagę

Postaraj się przynieść na zajęcia mały koc i rozłożyć go na środku sali. Ważne jest, aby koc lub inny przyniesiony materiał nie był zbyt duży (powinien być adekwatny do liczby dzieci obecnych na zajęciach). Zadaniem dzieci jest ustanie na nim całą grupą w taki sposób, aby żadna część ciała nie dotykała podłogi. Warto podkreślić, że dozwolone są wszelkie sposoby poradzenia sobie z zadaniem. Można się mocno przytulać, stać tylko na jednej nodze czy też leżeć. Proszę pamiętać, że koc powinien być takich rozmiarów, aby dzieci miały pewną trudność w realizacji polecenia.

Masaż relaksacyjny

Podziel dzieci na dwie, równe grupy i poproś, aby utworzyły dwa koła – jedno wewnątrz drugiego. Teraz wskaż, żeby uczniowie usiedli na podłodze tak, aby ich ręce dzieci siedzących na zewnątrz mogły dotykać ramion uczniów siedzących przed nimi. Teraz uczestnicy zajęć kładą ręce na ramionach osób znajdujących się przed nimi i delikatnie masują. Mogą głaskać lub ugniatać jak ciasto, mogą także gładzić delikatnie jak poduszkę lub opukiwać, jakby grały na bębnie. Potem uczniowie przekręcają się w drugą stronę i robią masaż nowym ramionom znajdującym się przed nimi.

10. Trening efektywnego czytania

Zleć uczniom wykonanie ćwiczenia dotyczącego poszerzania pola widzenia. Plansze przedstawiające schematy dla tego rodzaju zadania zostały zamieszczone w załączniku. Następnie opowiedz w dwóch/trzech zdaniach, jakie zagadnienia porusza tekst pt. „Przygody Tomka Sawyera” znajdujący się w Kartach Pracy. Tuż po tym płynnie przejdźcie do treningu szybkiego czytania według dowolnej strategii. Po przeczytaniu tekstu poproś dzieci rozwiązać ćwiczenia znajdujące się poniżej.

11. Doświadczenie

Postaraj się, aby na każdym zajęciach znalazł się czas na wykonanie prostego doświadczenia. Dzieci uwielbiają tego rodzaju aktywności zwłaszcza, gdy mogą brać w nich czynny udział, a nie tylko obserwować. Eksperymentowanie pozwala na rozwój wyobraźni, pobudzanie zmysłów oraz wcielanie się w rolę odkrywcy. W atrakcyjny sposób możliwe staje się weryfikowanie ciekawych i ważnych dla nauki pytań. Ponadto tworząc tego rodzaju okazje edukacyjne kształtuje się w uczniach postawę dociekliwości, która wydaje się być niezbędna w wielu sferach życia. Proponowane poniżej doświadczenie można przeprowadzić przy użyciu prostych środków, które znajdą się w każdym domu. Pamiętaj, aby wykonywać je zgodnie ze wskazówkami, a dzieciom powtarzać, że podczas wykonywania doświadczeń niezbędne jest zachowanie ostrożności.

DLACZEGO PRANIE SUSZYMY NA SZNURKU?

Materiały potrzebne do realizacji doświadczenia:

płaski talerz, filiżanka, wąski kubek

Przebieg doświadczenia:

Zastanawialiście się kiedyś, dlaczego pranie schnie? Jeśli myślicie, że to z powodu ściekającej z niego wody to jesteście w błędzie. Odmierzcie dokładnie dziesięć łyżeczek wody i wylejcie ją na talerz. Taką samą ilość wody nalejcie do filiżanki i wąskiego kubeczka. Ustawcie naczynia obok siebie w ciepłym pomieszczeniu i obserwujcie, co się będzie działo. Po jakimś czasie woda z talerza całkowicie zniknie, natomiast w filiżance ciągle jeszcze trochę jej pozostanie. Jako ostatnia zniknie woda z wąskiego kubeczka.

Wnioski:

Woda ulatnia się, przechodzi do powietrza; proces ten nazywa się parowaniem. Najszybciej woda odparowuje tam, gdzie dużą powierzchnią styka się z powietrzem. Właśnie, dlatego pranie najczęściej wieszamy na sznurku. Duża powierzchnia i wiatr sprawiają, że szybciej odparowuje.²

12. Pożegnanie

Poproś, aby dzieci usiadły w okręgu na podłodze. W tym momencie powtórz najważniejsze informacje z dwóch części zajęć. Uczestnicy mogą także wypowiedzieć się, co im się podobało w dzisiejszych zajęciach; co szczególnie zapamiętali oraz co chcieliby zmienić. Kiedy uporządkujecie wszystkie wiadomości, tak jak zawsze pożegnajcie się.

Uczniowie razem z prowadzącym stają w kręgu. Odchylają ręce do tyłu oraz łapią się za biodra zacieśniając tym samym stworzone koło. Pochylając się do przodu z całych sił krzyczą:

*Już zajęcia są skończone,
Każdy idzie w swoją stronę.
Lecz niedługo się widzimy,
Nową wiedzę zgromadzimy!*

² Eksperymenty – Księga młodych odkrywców; Kothe, R., (2010), wyd. Debit, Katowice; str. 37

**KARTY PRACY UCZNI
SCENARIUSZ 7
TEMAT ZAJĘĆ: G JAK GUMA**

Odkrycie: .....

Odkrywca: .....

Rok odkrycia: .....

Ćwiczenie 1.

Przełóż jak najszybciej opisane poniżej linijki tekstu. W każdym rzędzie znajdź takie same pary liter.

MD DE RC X9 OG DU FG RC
D3 GM CC SM BD EM FD GM BA DR FR
JT DA GR WT JU VM IG DE FG MS QW WT KO LO
KL O6 MO HU XY TM MC DE HA HE HV HO TM DU DR
CF JK 9J PL KI MI DE GU MU GR WE RY FB CH KI DO MA SW UJ

Ćwiczenie 2.

Co sądzisz o wynalazku przedstawionym na fotografii? Jakie wady i zalety tego urządzenia dostrzegasz? W kilku zdaniach uzasadnij swoją odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

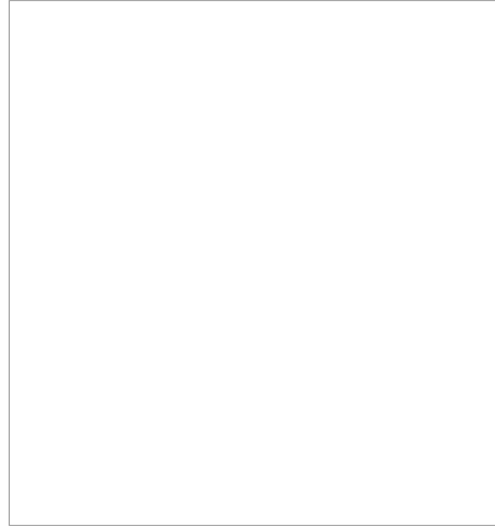
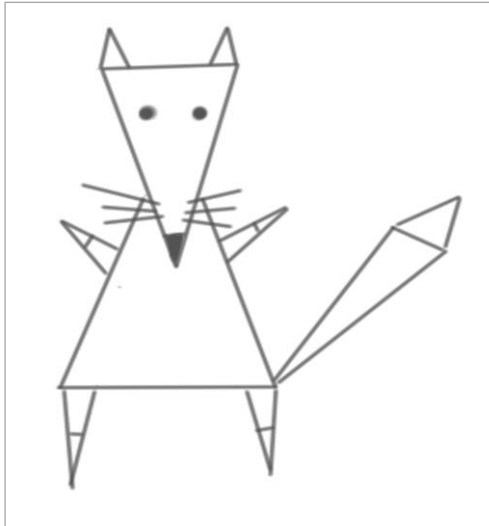
.....

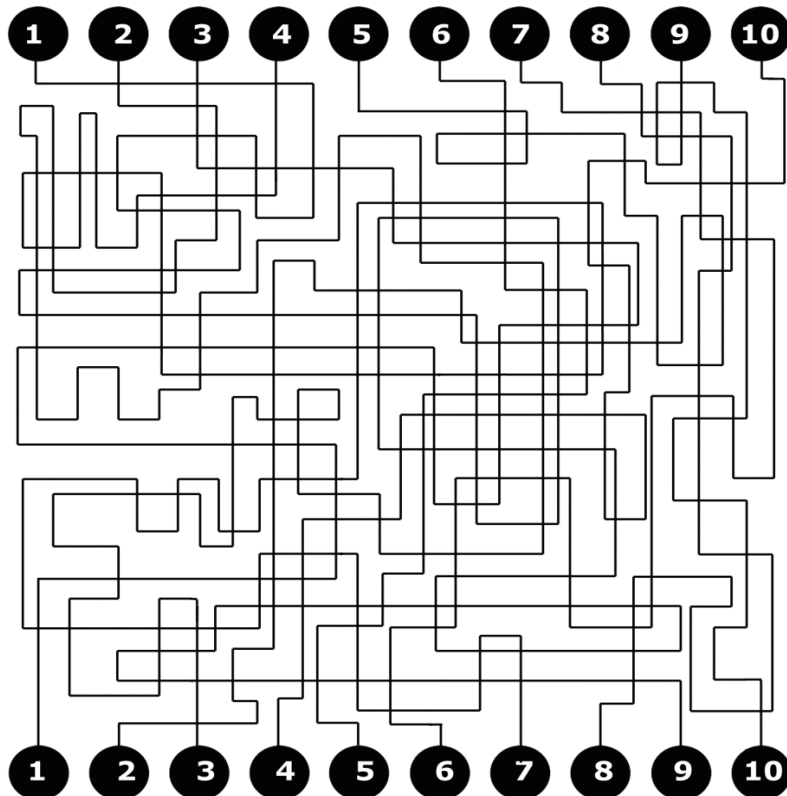
Ćwiczenie 3.

Przez dziesięć sekund uważnie przyglądaj się ilustracji zamieszczonej w ramce po lewej stronie. Po upływie czasu załóż obrazek ręką i spróbuj z jak największą dokładnością przerysować go do ramki po prawej stronie. Czy zadanie sprawiło Ci dużą trudność?

Ćwiczenie 4.

Jak najszybciej, połącz w pary wszystkie liczby pierwsze. Każdą z odnalezionych par zaznacz innym kolorem.

Ćwiczenie 5.

Poniżej przedstawiono kilka czynników, które ułatwiają budowanie różnego typu skojarzeń w łańcuchowej metodzie zapamiętywania. Do każdego z nich dopisz krótki przykład jego zastosowania. Wyraz do zapamiętania to *kaktus*.

- **BŁĄD** .....
- **HUMOR** .....
- **WYOLBRZYMIENIE** .....
- **SZCZEGÓŁY**.....
- **SYMBOLIZM** .....

Ćwiczenie 6.

Przy pomocy łańcuchowej metody skojarzeń spróbuj zapamiętać następującą listę wyrazów:

*ogórki, samochód, przymrozek, umowa, skandal, płaszcz, sekretariat,
Włochy, mosiądz, komiksy, patriota, naleśnikarnia, schody, jesień,
kolokwializm, niedziela, bankomat*

Ćwiczenie 7.

Przeczytaj tekst a następnie odpowiedz na pytania znajdujące się poniżej.

Przygody Tomka Sawyera

Nadszedł sobotni ranek. Słońce świeciło promiennie, cały świat dyszał radością lata i kipiał życiem. W każdym sercu dźwięczała muzyka, a jeśli serce było młode, pieśń sama cisnęła się na usta. Uśmiech był na każdej twarzy i wiosna w każdym ruchu. Akacje okryły się kwieciami, powietrze przepojone było zapachem kwiatów.

Niedalekie wzgórza, spoglądające ze swej wyniosłości na miasteczko, pełne były zieleni i kusity obietnicą ciszy, szczęścia i beztroskich marzeń.

Na bocznej uliczce pojawił się Tomek z wiadrzem rozrobionego wapna i pędzlem na długim trzonku. Spojrzał na parkan i wszelka radość zgasła na jego twarzy, a dusza pogrążyła się w głębokim smutku. Parkan miał trzydzieści

metrów długości i ponad dwa metry wysokości! Świat wydał się Tomkowi otchłanią, a życie nieznośnym ciężarem. Z westchnieniem zanurzył pędzel i przejechał nim po najbliższej desce. Machnął pędzlem jeszcze dwa razy, porównał znikomą zamalowaną powierzchnię z ogromem, jaki pozostał jeszcze do pomalowania i usiadł pod płótnem zupełnie załamany.

Z bramy, z wiadrem na wodę, wybiegł w podskokach Jim. Śpiewał piosenkę „Buffalo Bill”. Noszenie wody z miejskiej studni zawsze było w oczach Tomka czymś haniebnym, ale teraz zupełnie inaczej to ocenił. Przypomniawsobie, jakie wspaniałe towarzystwo zbiera się przy pompie. Chłopcy i dziewczęta — biali, Murzyni, Mulaci — czekają tam na swoją kolej, zamieniając się przy tym zabawkami, kłócąc, bijąc, baraszkując, czyli jak najlepiej uprzyjemniając sobie czas. Przypomniawsobie, że chociaż do studni było niecałe dwieście kroków, Jim nigdy nie wracał z wodą przed upływem godziny — a najczęściej trzeba go było dopiero stamtąd sprowadzać.

— Słuchaj, Jim — powiedział — ja pójdę po wodę, a ty tu trochę pomaluj za mnie.

Jim pokręcił głową i odpowiedział:

— Nie móc, paniczu. Pani kazać mi iść po wodę i nigdzie się nie zatrzymywać. Ona powiedziec, że panicz Tomek będzie chciec, żeby Jim malować za niego, ale ona kazać mi pilnować swojej roboty. Ona sama chciec uważać na panicza malowanie.

-- Oj, Jim, nie przejmuj się tym, co ona mówi. Zawsze tak gada. Daj mi wiaderko, wrócę za minutę. Ciotka nawet nie zauważy.

— Nie móc, paniczu. Pani mi głowę urwać, ona na pewno tak zrobić.

— Ona? Przecież ona nie ma pojęcia o biciu! Najwyżej postuka napałstkiem po głowie. Kto by się tym przejmował! Ciotka tylko dużo gada, ale gadanie nie boli, chyba, że zacnie lamentować. Słuchaj, Jim, dam ci moją szklaną kulkę, wiesz, tę białą.

Jim zaczął się wahać.

— Biała kulka, Jim, to coś wspaniałego.

— Ach! Ona być taka śliczna! Ale paniczu, Jim strasznie się bać pani!

Jim był tylko człowiekiem. Pokusa była za wielka. Odstawił wiadro i stał się właścicielem białej kulki. W chwilę potem uciekał, aż się za nim kurzyło z

wiadrem i obolałym grzbietem; Tomek malował z zapalem, a ciotka Polly wracała z pola bitwy z pantoflem w ręce i triumfem w oczach³.

[450]

1. Do czego Tomek próbował namówić Jima?

- a. Tomek próbował namówić Jima do zrobienia cioci psikusa.
- b. Tomek próbował namówić Jima do tego, aby pomógł mu malować wysoki parkan.
- c. Tomek próbował namówić Jima do tego, aby pożyczył mu swoje wiaderko na wodę.
- d. Tomek próbował namówić Jima to tego, aby przestał słuchać się cioci.

2. Czym Tomek próbował przekupić Jima?

- a. Tomek chciał przekupić Jima dziurawym wiaderkiem na wodę.
- b. Tomek chciał przekupić Jima swoją szklaną kulą.
- c. Tomek chciał przekupić Jima brudnym od farby pędzlem.
- d. Tomek chciał przekupić Jima swoją czapką z daszkiem.

3. Jaki tytuł nosiła piosenka, którą nucił Jim wybiegając z bramy?

- a. Piosenka nosiła tytuł „Buffalo Bill”.
- b. Piosenka nosiła tytuł „Butter Bon”.
- c. Piosenka nosiła tytuł „Buffalo Ball”.
- d. Piosenka nosiła tytuł „Butter Buff”.

4. Jak myślisz, co by się stało gdyby ludzie nagle przestali ponosić odpowiedzialność za swoje złe postępowanie? Co można byłoby zrobić żeby czuć się bezpiecznie?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

³ *Przygody Tomka Sawyera*; Mark Twain; [wers 67. – 80.], publikacja dostępna na stronie: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/przygody-tomka-sawyera.html> (dostęp: 27.10.2018r.)

SKRYPT DLA NAUCZYCIELA
SCENARIUSZ 7
TEMAT ZAJĘĆ: G JAK GUMA

*Czas trwania zajęć przewidziany został na dwie jednostki lekcyjne.
Grupą docelową są uczniowie w wieku od 9 do 13 lat
uczęszczający na zajęcia z efektywnej nauki.*

Cele dydaktyczne:

A. Uczeń potrafi:

- Uczeń potrafi wykonywać ćwiczenia wprowadzające do efektywnej nauki;
- Uczeń potrafi brać udział w ćwiczeniach aktywizujących związanych z rozgrzewką ruchowo-umysłową;
- Uczeń potrafi opisać, na czym polega i kiedy stosuje się łańcuchową metodę zapamiętywania;
- Uczeń potrafi powiedzieć, jakie elementy wpływają na to, że umysł ludzki lepiej zapamiętuje wybrane informacje;
- Uczeń potrafi wykonywać ćwiczenia związane z treningiem efektywnego czytania;
- Uczeń przy pomocy kostek do gry potrafi wykonywać ćwiczenia rozwijające pamięć wzrokową;
- Uczeń potrafi opowiedzieć historię wynalezienia i opatentowania gumy;
- Uczeń potrafi wykonać doświadczenie opisane w scenariuszu oraz podaje płynące z niego wnioski;
- Uczeń potrafi podejmować aktywność twórczą;
- Uczeń potrafi myśleć w sposób oryginalny i innowacyjny;
- Uczeń potrafi wyrażać i uzasadniać własne zdanie;
- Uczeń potrafi pracować samodzielnie oraz w grupie.

B. Uczeń zna/ uczeń wie:

- Uczeń wie, na czym polega trening efektywnej nauki;
- Uczeń wie, jakie reguły ułatwiają szybkie czytanie oraz czytanie ze zrozumieniem;
- Uczeń wie, czym jest łańcuchowa metoda zapamiętywania, kiedy się jej używa oraz jak się nią posługiwać;
- Uczeń wie, jakie elementy wpływają na to, że umysł ludzki lepiej zapamiętuje wybrane informacje;
- Uczeń wie, jak przy pomocy kostek do gry można ćwiczyć refleks oraz pamięć wzrokową;
- Uczeń wie, jak wynaleziono i opatentowano gumę;
- Uczeń wie, jakie wnioski płyną z doświadczenia przeprowadzonego na zajęciach;
- Uczeń wie, jak wyglądają ćwiczenia aktywizujące związane z rozgrzewką ruchowo-umysłową;
- Uczeń wie, jak efektywnie pracować w grupie.

C. Postawy ucznia:

- Uczeń dzięki przygotowanym ćwiczeniom rozwija postawę otwartości dla zdobywania wiedzy;
- Uczeń dzięki opisanym eksperymentom rozwija postawę dociekliwości naukowej;
- Uczeń dzięki zadaniom twórczym rozwija postawę tolerancji dla nieszablonowych i oryginalnych rozwiązań;
- Uczeń dzięki ćwiczeniom grupowym rozwija postawę akceptacji i szacunku dla pomysłów innych uczestników zajęć;

Przy pomocy proponowanego scenariusza będziesz mieć okazję do:

- Stworzenia możliwości zintegrowania się uczestników zajęć;
- Kształcenia umiejętności czytania ze zrozumieniem;
- Poprawiania tempa czytania oraz szerokości pola widzenia;
- Prezentowania technik efektywnej nauki;
- Przedstawiania metod skutecznego zapamiętywania;
- Ćwiczenia pamięci błyskotliwej oraz wzrokowej;

- Pobudzania myślenia problemowego oraz innowacyjnego;
- Rozwijania wyobraźni twórczej;
- Prezentowania ciekawych i prostych eksperymentów chemicznych lub fizycznych;
- Stosowania ćwiczeń relaksacyjnych oraz dramowych;
- Kształcenia umiejętności pracy w grupie.

Umiejętności, którą ułatwią Ci prowadzenie zajęć:

- Umiejętność posługiwania się synkretycznymi metodami efektywnej nauki;
- Umiejętność posługiwania się wiedzą z zakresu procesu twórczego i myślenia dywergencyjnego;
- Umiejętność modyfikowania proponowanego materiału w zależności od indywidualnych potrzeb i wieku grupy, z którą pracujesz;
- Umiejętność monitorowania postępów dziecka;
- Umiejętność prowadzenia dyskusji grupowej;
- Umiejętność opowiadania historii w sposób narracyjny;
- Umiejętność przeprowadzenia opisanego w scenariuszu doświadczenia.

Wykaz środków dydaktycznych niezbędnych realizacji scenariusza:

Ćwiczenia aktywizujące:	<ul style="list-style-type: none"> • Niewielki kocyk;
Eksperyment:	<ul style="list-style-type: none"> • Płaski talerz; • Filiżanka; • Wąski, wysoki kubek; • Woda;

Opcjonalnie do realizacji doświadczenia możesz także przygotować fartuszki laboratoryjne, jednorazowe rękawiczki oraz okulary ochronne. Pamiętaj jednak, że nie jest to obowiązkowy warunek.